

**PROPRATNA ODLUKA O SPROVOĐENJU PREPORUKA
KOMISIJE ZA RAZMATRANJE LJUDSKIH PRAVA**

Datum usvajanja: 11. decembar 2019. godine

Slučaj br. 2017-02

Zufe Miladinović

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 11. decembra 2019. godine u sledećem sastavu:

G. Guénaél METTRAUX, predsedavajući član
Gđa. Anna BEDNAREK, član
Gđa. Anna AUTIO, član

Uz asistenciju:

G. Ronald HOOGHIEMSTRA, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2019. godine,

Nakon razmatranja, odlučuje sledeće:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba u ovom slučaju je registrovana 19. aprila 2017. godine. Žalba se odnosila na prisilni nestanak bliskog srodnika podnosioca žalbe i navodni neuspeh Misije da pruži efikasnu zaštitu osnovnih prava podnosioca žalbe u tom pogledu.
2. Odlukom od 27. marta 2019. godine, Komisija je slučaj proglasila prihvatljivim ([https://www.hrrp.eu/srb/docs/Decisions/2019-03-27%20Admissibility%20Decision%202017-02%20\(Red.\)-s.pdf](https://www.hrrp.eu/srb/docs/Decisions/2019-03-27%20Admissibility%20Decision%202017-02%20(Red.)-s.pdf)).
3. Dana 19. juna 2019. godine, Komisija je usvojila Odluku i nalaze povodom ovog slučaja, zaključivši da su osnovna ljudska prava podnosioca žalbe garantovana članom 2 (proceduralni deo) i članom 3 Evropske Konvencije za ljudska prava, prekršena od strane Misije tokom sprovođenja i ispunjavanja svojih izvršnih odgovornosti

<https://www.hrrp.eu/srb/docs/Decisions/2019-06-19%20Decision%20and%20Findings%202017-02-s.pdf>).

4. U toj odluci, Komisija je takođe dala sledeće preporuke Misiji:
 - i. Imajući u vidu težinu povreda prava koja se razmatraju, Komisija poziva Šefa Misije da pažljivo razmotri mogućnost i potrebu da Misija prizna kršenje prava podnosioca žalbe i prava njenog muža koje je ista počinila;
 - ii. Komisija takođe poziva Šefa Misije da razmotri koje postupke, u okviru svog trenutnog mandata, može poduzeti kako bi se doprinelo naporima koji se preduzimaju u vezi s ovim slučajem, kako bi se osiguralo da se utvrdi sudbina rođaka podnosioca žalbe i da se počinioci dovedu pred licem pravde;
 - iii. Komisija dalje preporučuje da EULEX treba da pozove nadležne lokalne vlasti na Kosovu da preduzmu sve moguće korake kako bi se osiguralo da se krivična istraga o nestanku g. Miladinovića nastavi u skladu sa članovima 2. i 3. EKLJP, tako da počinioci mogu biti dovedeni pred lice pravde. Konkretno, Komisija poziva Misiju da ispita da li ti organi imaju ili planiraju da usvoje istražne mere koje je Misija predložila kada je predala predmetni spis ovog slučaja.
 - iv. Misija treba da nastavi da prati dešavanja u ovom slučaju i da izvrši pritisak nad lokalnim organima vlasti da isti istraže. Ako Misija utvrdi da vlasti nisu voljne da to učine, ona treba da prijavi ovu činjenicu višim političkim vlastima.
 - v. Komisija preporučuje da ova odluka bude prosleđena tim organima vlasti i da takođe bude prosleđena i ostalim relevantnim organima u Misiji.
5. Komisija je zatražila od Šefa Misije da je obavesti o koracima koje planira da preduzme kako bi sproveo preporuke koje je ista dala i da to učini najkasnije do 16. septembra 2019. godine.
6. Dana 04. oktobra 2019. godine, Misija se pisanim putem obratila Komisiji i dala odgovor na postavljeni zahtev. Misija je sledeće navela povodom sprovođenja preporuka koje je Komisija dala. Kao prvo, u skladu sa svojom ustanovljenom praksom, Misija je prosledila odluku Komisije svim relevantnim jedinicama unutar Misije a takođe će istu da prosledi i Komandantu civilnih operacija unutar Kapaciteta za civilno planiranje i sprovođenje Evropske službe za spoljne poslove (EEAS).
7. Drugo, v.d. Šefa Misije je izrazio „žaljenje zbog činjenice da Misija nije uspela da utvrdi šta se desilo Srboljubu Miladinoviću, i da je podnosilac žalbe, gospođa Miladinović, obaveštena o odbacivanju krivične prijave tek u decembru 2015. godine”.
8. Treće, Misija je konstatovala da pod trenutnim mandatom EULEX Kosovo zadržava izvršni kapacitet za pružanje podrške kosovskom Institutu za sudsku medicinu i da ukoliko se dođe do verodostojnih informacija, Misija je spremna da podrži kosovske institucije u svim naporima da pronađu gospodina Srboljuba Miladinovića i druga nestala lica.
9. Četvrto, Misija je takođe ukazala da nadgleda odabrane predmeta i suđenja u kosovskim institucijama krivičnog i civilnog pravosuđa, u tesnoj saradnji sa drugim akterima iz EU. Ovo uključuje, ali nije ograničeno na predmete, koji su predati nadležnim kosovskim

institucijama od strane Misije. U tom pogledu Misija dodaje da iako ne može da daje instrukcije tim institucijama, ipak „može podržati nadležne organe pružanjem preporuka u vezi sa sistemskim pitanjima“. U ovom kontekstu, Misija je takođe navela da je na zahtev Policije Kosova „tokom 2019. godine EULEX pružio podršku Jedinici za istragu ratnih zločina u cilju unapređenja njihovih istražnih radnji i analitičkih tehnika i izgradnje efikasnog sistema upravljanja predmetima“. Kako Misija tvrdi, ovo je urađeno u cilju unapređivanja kapaciteta lokalnih vlasti sa ciljem pripreme slučajeva za krivično gonjenje.

10. Na kraju, Misija je izjavila sledeće:

„Iako EULEX nije u mogućnosti da apeluje na lokalne vlasti na Kosovu da daju prioritet istrazi ovog nestanka u odnosu na druge predmete, pošto to nije dozvoljeno njegovim tekućim mandatom i narušilo bi nezavisnost organa tužilaštva, ja sam dao instrukcije Misiji da ovu Odluku i nalaze podeli sa nadležnim organima. Ukoliko nadležni organi odluče da ponovo otvore ovaj predmet, EULEX će nadgledati razvoj događaja.“

II. SASTAV KOMISIJE

11. Nakon ostavke jednog od stalnih članova komisije, tog člana je zamenila gđa Autio nakon njenog imenovanja u Komisiji u skladu sa pravilom 14. Pravilnika o radu Komisije. Kako bi se u potpunosti upoznala sa slučajem, gđa Autio je proučila predmet u celosti, uključujući i njegovu prihvatljivost, te je u potpunosti u mogućnosti da učestvuje u raspravama o ovom slučaju.

III. RAZMATRANJA

12. Ova odluka predstavlja praćenje odluke Komisije od 19. juna 2019. godine usvojene u skladu sa pravilom 45*bis* Pravilnika o radu komisije.
13. Što se tiče koraka koje je Misija preduzela tokom sprovođenja Odluke i preporuka koje je Komisija dala, Komisija pohvaljuje Misiju zato što je obezbedila raspodelu odluke i preporuka relevantnim organima kako Misije tako i kosovskim organima.
14. Komisija takođe prima k znanju činjenicu da Misija nastoji da iskoristi svoj trenutni mandat za izgradnju kapaciteta lokalnih vlasti kako bi te vlasti bile u stanju da izvršavaju svoje obaveze u pogledu ljudskih prava prema svima onima čiji slučaj spada u njihovu nadležnost.
15. Komisija takođe shvata izražavanja žaljenja v.d. Šefa Misije za neke nedostatke koji su negativno uticali na rešavanje ovog slučaja. Ipak, komisija konstatuje da ovaj izraz žaljenja ne zadovoljava preporuku komisije, naime, da bi Misija trebalo da prizna svoju odgovornost za kršenje osnovnih prava podnosioca žalbe. Komisija žali što se Misija i dalje oseća nesposobnom da to učini i poziva v.d. Šefa Misije da ovo pitanje pokrene kod nadležnih organa EU u Briselu. Komisija želi da pozove Šefa Misije da razmisli o traženju saveta od nadležnih organa povodom ovog pitanja, posebno u pogledu načina na koji bi u ovoj i sličnim situacijama Misija mogla da ispuni standard utvrđen Odlukom Saveta 2018/856.
16. Međutim, Komisija primećuje da se prava podnosioca žalbe u ovom slučaju još uvek krše, jer slučaj njenog nestalog srodnika ostaje neistražen.

17. Komisija takođe smatra da dosadašnji koraci koje je preduzela ili predložila Misija kako bi se pozabavila nalazima i preporukama komisije ne pružaju adekvatan ili efikasan odgovor na kršenje prava žalioaca. Po mišljenju Komisije, oni ne predstavljaju potreban i primeren odgovor na njih.
18. S tim u vezi, Komisija primećuje sledeće: uprkos promeni prirode i obima mandata od juna 2018. godine, od Misije se i dalje zahteva da obezbedi da sve njene aktivnosti poštuju međunarodne standarde o ljudskim pravima. Vidi ODLUKU SAVETA (CFSP) 2018/856 od 08. juna 2018. god. izmena i dopuna Zajedničke Akcije 2008/124/CFSP Misije Vladavine Prava Evropske Unije na Kosovu * (EULEX KOSOVO), L 146/5, 11. jun 2018. god. (čitaj u tekstu, „Odluka Saveta od 08. juna 2018“), Čl. 3(e) (čl. 1 (2) Odluke Saveta od 08. juna 2018. god., izmena i dopuna čl. 3(e) u Zajedničkoj Akciji).
19. Ova neophodna posvećenost osiguravanju punog poštovanja ljudskih prava vidljiva je ne samo iz odredbi Odluke Saveta od 8. juna 2018. godine, već i sa veb stranice misije koja izražava svoju privrženost i posvećenost uključivanju ljudskih prava u sve svoje aktivnosti (<https://www.eulex-kosovo.eu/?page=2,60>):

Obaveza Misije prema ljudskim pravima, *između ostalog*, podrazumeva obavezu da obezbedi adekvatno rešenje i pravni lek za kršenja prava koja se pripisuju Misiji.
20. U tom pogledu, Misija je obavezana i posvećena da svoje trenutne i preostale obaveze sprovodi na način koji je u skladu sa relevantnim standardima za ljudska prava.
21. Odluka Saveta od 8. juna 2019. ne pravi razliku što se Misije tiče između aktivnih ili neaktivnih slučajeva, onih koje istražuju lokalne kosovske vlasti i onih koji tu ne spadaju. Umesto toga, nadležnost Misije za nadgledanje pokriva u principu ceo lanac krivično-pravnog sistema, naime na nivou policije, tužilaštva i sudstva:

Jedinica EULEX-a za nadgledanje predmeta ocenjuje funkcionisanje pravosuđa u pogledu proceduralne, pravne i usklađenosti u polju ljudskih prava. Ocena se vrši na osnovu robusnog sistemskog i tematskog nadgledanja odabranih krivičnih i građanskih predmeta, uključujući predmete visokog profila i predmete na kojima je EULEX prethodno radio. Misija nadgleda čitav lanac krivično-pravnog sistema, naime na nivou policije, tužilaštva i sudstva. (Vidi, npr., <https://www.eulex-kosovo.eu/?page=2,10,1069>).
22. U skladu sa sveobuhvatnim obavezama Misije prema ljudskim pravima - i njenom posvećenošću u poštovanju tih standarda - Komisija stoga zaključuje da bi u odabiru predmeta (i suđenja) koje bi trebalo da prati, Misija morala da obrati posebnu pažnju na potrebu da se obezbedi poštovanje relevantnih standarda za ljudska prava. Stoga, slučajevi u kojima postoji verodostojan rizik od kršenja tih standarda ili gde su kršenja u toku treba tretirati *prima facie* kao slučajeve od interesa za aktivnosti monitoringa od strane Misije. To takođe znači da Misija ne bi mogla ostati neaktivna ako zna za slučajeve (ili suđenja) u kojima se takvi standardi ne poštuju ili kada se kršenja prava dešavaju ili su u toku.
23. To takođe znači da bi ova aktivnost praćenja bila u skladu sa obavezama Misije prema ljudskim pravima, mora na silu da podrazumeva da će se Misija baviti svim kršenjima prava za koje se možda smatra odgovornom na način koji je u skladu sa Odlukom Saveta od 8. juna 2018. godine.

24. Odluka Saveta od 08. juna 2018. godine ne navodi kako bi Misija trebala da postupi ili reaguje kada njene aktivnosti praćenja otkriju prakse koje nisu u skladu sa međunarodnim standardima za ljudska prava.
25. Međutim, iz postojeće prakse Misije proizlazi da će ona moći da izveštava o svojim nalazima i zaključcima koji se tiču nadgledanih slučajeva. Takvo izveštavanje bilo je upućeno lokalnim i EU vlastima, kao i trećim stranama, kako na tehničkom tako i na političkom nivou. Aktivnosti praćenja i prapatnih izveštavanja usredsređene su, *između ostalog*, na procenu usklađenosti lokalnih vlasti s relevantnim standardima za ljudska prava. (Vidi, npr., <https://www.eulex-kosovo.eu/?page=2,10,1069>).
26. Praksa Misije takođe ukazuje da, gde je to prikladno, Misija može da pozove lokalne vlasti da usvoje istražne mere i da zatraže smernice ili pomoć od Misije u datom slučaju. Vidi, npr., Milorad Trifunović protiv EULEX-a, Odluka o prihvatljivosti, slučaj br. 2016-09, 19. jun 2019. god., par. 29. (<https://www.hrrp.eu/srb/docs/Decisions/2019-06-19%20Admissibility%20Decision%202016-09-s.pdf>).

Iz prethodno navedenog je vidljivo da Misija tek treba u potpunosti da istraži koje mogućnosti postoje kako bi se osiguralo da se kršenja prava podnosioca žalbe isprave i da se ta kršenja prava okončaju. Komisija poziva Misiju da pažljivo razmotri postojeće mogućnosti kojima misija može da doprinese tom okončanju na jedan značajan i efikasan način. Komisija takođe traži od Misije da je obavesti o rezultatu tih razmatranja i merama koje Misija predlaže da usvoji kako bi postigla taj cilj.

27. Konačno, Komisija sa određenom zabrinutošću primećuje da izgleda da operativni dokumenti Misije ne preciziraju - barem ne u dokumentima koji su dostupni Komisiji - koje konkretne korake treba Misija da preduzme i kako bi efikasnost ovih koraka trebala da bude procenjena i izveštena, o tome ako i kada se pojave zabrinutosti za ljudska prava kao rezultat njihovog praćenja slučaja ili suđenja, tako da operativna praksa praćenja od strane Misije ispunjava standard ljudskih prava naveden u Odluci Saveta od 08. juna 2018. godine. Takođe nije jasno po kom osnovu su odabirani slučajevi ili suđenja za potrebe praćenja i koju ulogu igraju u tom pogledu ako postoje međunarodni standardi za ljudska prava. Komisija ponovo poziva Misiju da razjasni koje korake ili mere bi Misija mogla da usvoji u tom slučaju.
28. Imajući u vidu gore navedeno, Komisija nije uverena da su dosadašnji koraci koje je preduzela Misija adekvatan pravni lek za kršenje prava podnosioca žalbe. Iz tog razloga, Komisija će se i dalje baviti ovim slučajem i traži od Misije da reši prethodno navedene zabrinutosti i pitanja, sumirane u daljem tekstu.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO

Poziva Misiju da dalje razmotri koji bi koraci mogli biti preduzeti kako bi se u ovom slučaju obezbedio adekvatan pravni lek za kršenje prava podnosioca žalbe i da bi se osiguralo da se povreda prava podnosioca žalbe okonča i poziva Misiju da o rezultatu tih razmatranja izvesti Komisiju i koje mere Misija predlaže da usvoji kako bi postigla taj cilj;

Dalje poziva Misiju da razmotri koje korake ili mere da usvoji institucionalno kako bi osigurala da slučajevi prisilnih nestanaka koje nije istražila ne ostanu netaknuti od strane lokalnih vlasti;

Misija bi trebalo da razmotri koji koraci se mogu preduzeti kako bi se osiguralo da takvi slučajevi budu tretirani kao prioriteta vladavine prava od strane tih organa vlasti;

Dalje poziva Misiju da razmotri koji se konkretno koraci mogu preduzeti od strane Misije, kako bi trebalo proceniti i izveštavati o efikasnosti tih koraka ukoliko i kada nastanu zabrinutosti u vezi ljudskih prava kao ishod praćenja nekog slučaja ili suđenja i poziva Misiju da o tom pitanju izvesti komisiju;

Komisija takođe poziva Misiju da razmotri usvajanje jasne politike standarda povodom praćenja slučajeva i suđenja koji, *između ostalog*,

- a. Izričito ukazuju da slučajevi koji ističu pitanje ljudskih prava budu tretirani kao prioritet;
- b. Navode koje bi korake ili mere Misija mogla da preduzme kako bi rešila situaciju gde aktivnosti praćenja ukažu na pitanje ljudskih prava, i kako bi mogla da vrši procenu i izveštava o delotvornosti tih koraka ili mera iz perspektive svog mandata i obaveza prema ljudskim pravima;

Poziva v.d. Šefa Misije da postavi pitanje nadležnim organima EU o mogućnosti Misije da prizna svoju odgovornost za kršenja prava koja je Komisija utvrdila;

I, u slučajevima gde je Misija podelila Odluku i nalaze Komisije sa nadležnim organima, po potrebi, da Komisiju redovno obaveštava o novostima u tom pogledu;

Da ovaj slučaj drži otvorenim za moguće dalje praćenje; i

Poziva Misiju da dostavi dodatne podneske povodom ove Odluke i preporuka najkasnije do 16. marta 2020. godine.

U ime Komisije,

Guénaél METTRAUX
Presiding Member

Anna BEDNAREK
Member

Anna AUTIO
Member